

אין אידיש גערעדט

מיר רעדן
דיין
שפראך

בלשון הקודש

שנה ב' - גליון נה'
פרשת ויצא תשפ"ב

י"ל ע"י

לוי יצחק שנעק

להערות ולנדבות, ולכל
עניני הגליון ולקבלת העלון

בדוא"ל

יכולן לפנות .

315-400-1818

1818yiddish@gmail.com

אתה לא תקוע, אלא אתה פשוט בתהליך שדרוג

ללמוד ממנה.... ולכן מותר לנו לשאול ולהבין: איך
היה לרחל את הכוחות לעמוד בנסיון גדול שכזה,
חיים, הקושיא מצויינת אבל התירוץ הוא:

**רחל ידעה שאנו לא סתם כך תקועים... זה
סך הכל 'תהליך שדרוג'**

חיים, באיזה פסוק אתה מתעמק כל כך הרבה זמן??? אה, משה, באת בדיוק בזמן!
כתוב בתורה [בראשית כט יז] 'ועיני לאה רכות', ומסביר רש"י הק' [ד"ה רכות]
שהסיבה שלאה בכתה כל כך היה בגלל שחשבה שהיא תאלץ להנשא לעשוי
הרשע, מחמת החשבון הפשוט שדיברו כולם: ליצחק יש שני בנים... ללבן גיסו
יש שני בנות... הבת הגדולה של לבן תנשא ללבן דודה עשוי שהוא הגדול, והבת
הקטנה רחל תנשא ללבן השני - יעקב. יוצא לפי זה שגם רחל ידעה כל השנים
שהיא עומדת להנשא ליעקב הצדיק....

וזהו לא היה רק דיבורים!!!

כי אם זה היה פטפוטי סרק 'מקוה נייעס', אז לא היתה צריכה לאה לבכות כל
כך... אלא כנראה שזה היה רציני יותר, תכנון מדויק - לאה תנשא לעשוי, ורחל
תנשא ליעקב... ובידיעה זו גדלה רחל כל השנים - היא עומדת להנשא לצדיק
וקדוש... מבחר שבאבות... עמו היא תקים את י"ב השבטים....

ואכן מתכנן בעלמא זה הפך יותר ויותר להיות מעשי.....

כאשר יעקב אבינו הגיע לחרן וראה את רחל לראשונה - הוא התחיל לבכות...
למה הוא בכה? כתוב ברש"י [בראשית כט י ד"ה ויברך] א' - שיעקב אבינו בכה
מכיון שראה שהוא לא עתיד להקבר יחד עמה, ב' - שיעקב אבינו בכה על כך
שהוא בא בידיים ריקות, ואין לו שום דבר מה להביא לה כמתנה... בקיצור... ריח
חתונה באוויר....

התהליך מתקדם שלב אחרי שלב:

יעקב אבינו פונה ללבן גיסו ומציע לו שיעבוד בשבילו במשך שבע שנים... כן...
כן... כמו שאתה שומע - שבע שנים!!! אותו יעקב אבינו שלא עלה על יצועו
במשך שבע שנים, כמו שאנו רואים אחר כך, שבשעה שלבן רדף אחרי יעקב
אבינו, אמר לו יעקב [לא מ] 'אכלני חרב וקרר ותדר שנתי מעיני'.... בקיצור, יעקב
אבינו כל כך רצה להנשא לרחל אמנו, עד כדי כך שהוא היה מוכן לצאת מגדרו,
ולעבוד עבורה עבודת פרך....

משה: עכשיו אנו מגיעים לנקודה.....

אחרי כל הדברים הללו, היתה רחל בטוחה במאת האחוזים שהיא עומדת להנשא
ליעקב אבינו... היא התכוננה לחתונה בהתרגשות... יעקב אבינו אף לימד אותה
את הסימנים, כדי שלא יבוא אביה לעשות בעיות... סוף סוף... אחרי שבע שנים
הגיע הרגע המיוחל - יום החופה!!! ואבא שלה פונה אליה בבקשה 'פשוטה'....
"בבקשה תותרי ללאה אחותך הגדולה על זכות הנישואין ליעקב".... למה? כי
ככה יותר מסודר!

זה לא לתיאור מה זה בשביל רחל אמנו!!!

אחרי שהיא ידעה כל השנים שהיא עומדת להיות אשתו של יעקב הצדיק....
ואחרי שהיא גם ראתה שזה קורם עור וגידים, כאשר יעקב עמל שבע שנים על
מנת להנשא אליה... והיא כבר עומדת ביום המרגש והמיוחל אליו ציפתה כל כך
הרבה... עכשיו רוצה אבא שלה להפוך הכלי?!!! וזה לא רק זה, כי היא יכלה
להגיד לאבא שלה 'בסדר', ו'תכלס' בסוף כאשר יראה יעקב שהכלה לא יודעת
את הסימנים, הוא כבר יבין את כל הסיפור... אבל לא כך עשתה רחל אמנו: היא
ניגשה לאחותה ומסרה לה את הסימנים!!!

משה, איך היה לה את הכוחות להתגבר על נסיון שכזה.....

משה, אני יודע שאנו מאוד מאוד רחוקים ממדרגת האבות והאמהות
הקדושים... אבל אם זה כתוב בתורה, כנראה שכן יש כאן נקודה שיכול כל אחד

מה????????? שמעתי טוב????? דבר ראשון לא נראה לי שבזמנים של רחל אמנו
היה מושג כזה של 'שדרוג'! הרי זה מושג טכנולוגי! וחוץ מזה איך זה קשור לכל
הסיפור. חיים, הסיפור פשוט מאוד, לכל עסק היום יש מערכת ממוחשבת, אם
בקן הטלפון, אם ברשת האינטרנט, וזהו על מנת להקל על הלקוחות... כדי שהכל
ילך להם בקלות ובמהירות... אמנם גם העסק עצמו פתוח למבקרים, אבל עכ"ז
הם מפעילים את המערכת הממוחשבת, כדי לשרת את הלקוחות גם בשעות הם
לא זמינים.... וככה, אם יש להם שירות כמו שצריך, יש ללקוחות חשק גם הלאה
להמשיך לפקוד את בית העסק.... כי הנה העסק משרת אותם גם כשהוא סגור!

ועכשיו נסביר מה הכוונה 'שדרוג'

על מנת ליעל את המערכת שיהיה בצורה הכי נוחה לטובת הלקוחות, מידי
תקופה מזמין בעל העסק מתכנת מומחה, והוא משדרג את המערכת על מנת
שתהיה בצורה הכי נוחה ללקוחות... אבל עקב כך שהשדרוג הוא יסודי, יתכנון אי
אילו שיבושים במערכת, מחמת שהמערכת עכשיו עסוקה בקליטת השכלולים
החדשים, ולעיתים אף נמנע הגישה בכלל מהמערכת, אבל גם אז הלקוחות לא
מתלוננים, כי הם יודעים שזהו רק זמני, והשיבוש הזה בעצם מראה על שדרוג
משמעותי....

**משה, אני כבר מבין מה זה 'שדרוג', אבל איך זה קשור לרחל
אמנו!!!!**

ככל הידוע לי, אז עדיין לא היה חשמל, וכמובן שלא היה מחשבים... ועל תוכנות
משוכללות - מי מדבר בכלל, א"כ איך קשור כל הנושא של 'שדרוג תוכנות' לרחל
אמנו??? חיים, זה פשוט מאוד, אבל לפני כן - סיפור!

מעשה שהיה כך היה.....

היה זה לפני שלושים ושלוש שנה, כאשר המגיד רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל
[שנפטר לפני שנים ספורות] חלה ל"ע בכליותיו, והוא נזקק להשתלת כליה, בלי
ברירה הוא נסע לאמריקה, לשם השתלת כליה בבית החולים הגדול שבארה"ב,
אך כמובן הוא היא צריך לפני כן להמתין ברשימת הממתניים להשתלת כליה.
בינתיים הוא שכר דירה בבורו פארק, כשהוא ממתין להודעה שתבשר לו
שנמצאה עבורו כליה מתאימה. עברו שבוע... שבועיים... שלושה שבועות... ואין
שום דבר באופק... [כי היה לו סוג דם נדיר, שלא רבים יש להם כזה סוג דם, ולכן
היה מאוד קשה למצוא לו מישהו שיהיה לו סוג דם זהה לשלו, שיהיה מוכן
לתרום עבורו כליה] אחד העסקים נכנס לאורכה ולרוחבה של הענין, אבל
בינתיים העלה חרס בידיו....

**עברה חצי שנה... שנה... שנה וחצי... שנתיים... שנתיים וחצי...
וכלום.....**

שום דבר לא זז... העסקן ראה ששום דבר לא זז... הוא החליט פשוט לברר סביב
העולם הגדול, אולי אי שם תמצא כליה מתאימה... ביום מן הימים שמע העסקן
שבסן פרנסיסקו בקליפורניה יש איזהו קצה חוט... הוא הודיע לרבי ראובן את
ההודעה, אמר לו רבי ראובן שזה נראה משהו רציני, לכן הוא חושב שיהיה כדאי
לנסוע לשם לבחון את העסק, אבל כיון שהוא אישית אינו יודע אנגלית, הוא לא
יוכל להסתדר בעיר שכולם דוברים רק אנגלית, אז הוא ביקש מהעסקן שיצטרף
אף הוא אליו... העסקן טוב הלב הסכים....

רבי ראובן והעסקן יוצאים לדרכם לסן פרנסיסקו... אבל כיון שעדיין היה סיכוי קלוש שאולי בדיוק עכשיו ימצאו בבית החולים הגדול, כליה שמתאימה לרבי ראובן, אז הם סיכמו שמיד כאשר הם יגיעו לסן פרנסיסקו, יתקשר העסקן לביתו על מנת לברר אם יש משהו חדש בבית החולים, ואם אכן כן, הם יתיכף ומיד יחזרו חזרה לבית החולים! בשעה שלוש לפנות בוקר הם הגיעו לסן פרנסיסקו, כשהם כמובן מותשים ותשושים, פלאפונים עוד לא היה אז... וללכת לחפש עכשיו טלפון על מנת להתקשר הביתה – זה קצת הזוי... כי אחרי הכל אם שנתיים וחצי לא מצאו כליה מתאימה, למה שבדיוק עכשיו בשעות הספורות שהוא היה על המטוס – ימצאו כליה מתאימה... לכן הם החליטו דבר ראשון לנוח קצת... ומיד בבוקר העסקן יתקשר הביתה לשאול מה קורה...

השעה שש לפנות בוקר: דפיקות חזקות בדלת החדר שבבית המלון

תפתח את הדלת בדחיפות – נשמע הקול מבעד לדלת... העסקן מתעורר בבהלה וממהר לפתוח את הדלת, והוא נבהל עוד יותר לראות לפניו את המשטרה המקומית... הם שואלים אותו האם אתה מיסטר...?? עונה העסקן בחיוב. אומרים לו מהשטרה: אתה יודע שאנחנו מחפשים אותך כבר מהשעה שלוש לפנות בוקר, יש לאשתך מידע קריטי עבורך, שמפאת חשיבותו גוייסו אף המשטרה המקומית לחיפוש אחריו... הוא מיהר להתקשר הביתה, ואשתו שואלת אותו:

למה לא התקשרת מיד אחרי הנחיתה, כמו שסיכמנו???

ענה לה העסקן, שהם חשבו לעצמם שאם במשך שנתיים וחצי לא מצאו כליה מתאימה, לא יתכן שבדיוק עכשיו ימצאו. עונה לו אשתו: אני שמחה לבשר לך שאתה טעית ובגדול, נמצאה עבור רבי ראובן כליה מתאימה!!! העסקן פשוט קפץ בשמחה, ובאותו רגע מיהר להתקשר לבית החולים... כשהציג את עצמו בפני מזכירות בית החולים, והתחיל לברר בנין הכליה שנמצאה, השיבו לו בקול יבש:

אנחנו מצטערים מאוד... אבל החמצתם את ההזדמנות ברבע שעה!!!

אכן לפני זמן קצר נפטר אדם שכלייתו מתאימה בדיוק לסוג דמו של החולה, אבל החולה ספספס את תורו. כי תהליך ההמתנה להשתלה עובד כך: אחרי שמודיעים לחולה או למשפחתו על מציאת הכליה, נותנים להם שלוש שעות להחליט אם החולה מוכן לבוא במיידית להשתלה, אבל אם לא מתקבל אישור עד שלוש שעות, עוברת הכליה לבא בתור, ומכיון שאתם לא הבעתם את הסכמתכם לתהליך, עברה הכליה לפני כרבע שעה לבא בתור, והוא זכה בכליה הנדירה... העסקן כמובן נשבר מאוד, הרי שנתיים וחצי הם המתינו לרגע המיוחל של מציאת הכליה, ועכשיו הם ספספו את הזדמנות הפז בגין רשלנותם... העסקן על אף שברונו, לא רצה להכאיב לרבי ראובן, ופנה אליו כשחיוך מאולץ על פניו... באותו בוקר הם פנו לבית החולים, להרשם לרשימת ההמתנה בבית החולים סן פרנסיסקו כפי התוכנית. בו בזמן שהם מילאו את הטפסים בבית החולים, שם לב רבי ראובן שפני העסקן אינם כתמול שלשום, והפציר בו שיספר לו את אשר על לבו... כך פעם ועוד פעם, עד שנאלץ העסקן לספר לו את כל הסיפור...

העסקן לא האמין למראה עיניו, רבי ראובן פותח בריקוד של שמחה!!!

העסקן היה המום... הוא היה בטוח שמשוהו קרה לרבי ראובן מרוב צער ואכזבה... אבל לא היה לא הרבה זמן לעמוד כך, כי רבי ראובן ניגש אליו, ומשך אף אותו לריקוד משותף... כשהוא אומר לו: תחשוב קצת לעצמך, הרי שנתיים וחצי המתנו בבורו פארק, ואין קול ואין עונה... אין כליה מתאימה... ובדיוק עכשיו כשהגענו לקליפורניה נמצאה כליה... הרי זה בטוח נעשה בהשגחה פרטית מהקב"ה בכבודו ובעצמו, שרצה שאני לא אקבל את הכליה הזאת... כנראה זה לא טוב בשבילי שישתילו לי את הכליה הזאת... ולכן הוא עשה את כל זה, בדיוק כשנגיע לסן פרנסיסקו וננום את שנתנו... אז פתאום תמצא הכליה... תתאר לעצמך מה היה קורה אם היית מיד מתקשר לביתך, הרי מיד היינו חוזרים לבית החולים, ואז הייתי עובר השתלה של כליה שהיא לא טובה עבורי... ה' ירחם מה היה קורה אז... ורבי ראובן לא מסתפק בכך

הוא מתקשר הביתה..... ואומר לזוגתו בשמחה 'מזל טוב!!!'

זוגתו היתה בטוחה שנמצאה סוף סוף הכליה המיוחלת... אז היא שאלה אותו: נו, מתי יהיה הניתוח... עונה לו רבי ראובן, לא, אין ניתוח, ובדיוק על זה אמרתי לך 'מזל טוב'... היה כבר היתה מבלבלת לגמרי, מה הקשר 'מזל טוב' אם אין כליה

ואין ניתוח... נו, תספר כבר מה הבשורה הטובה... אז הוא סיפר לה את הסיפור שהיה, ואת ה'נס' הגדול שבכך... האשה לא בדיוק הבינה מה הנס הגדול, אבל ממילא לא היה הרבה מה לעשות, אלא פשוט להמתין... סוף פסקו: לאחר חודשים ספורים נמצאה שוב כליה מתאימה עבורו, ורבי ראובן המשיך לחיות בטוב ובנעימים עוד שלושים שנה... בינתיים, היה העסקן מסוקרן מאוד, מי זכה בכליה המדוברת, וכך הוא התחיל לברר מה נשאר, עד שנודע לו ש...

האדם שהשתילו לו את הכליה מת לאחר שש שבועות!!!

אמנם הכליה היתה נראית טובה ובריאה, אבל באמת היא היתה רקובה ומזוהמת... חיים, עכשיו הבה נחשוב, איך באמת היה רבי ראובן מסוגל להיות בשמחה, לאחר שנודע לו בתום שנתיים וחצי של ציפיה, שהכליה המיוחלת חמקה ממנו כהרף עין?!... הרי הוא איבד עכשיו את ההזדמנות לזכות לשנים נוספות של חיים מאושרים ובריאים... מי יודע כמה הוא יצטרף שוב להמתין לכליה שתתאים לו... ומי יודע אם הוא בכלל ישרוד עוד תקופה...

חיים, תשמע טוב: רבי ראובן פשוט ידע שהוא לא סתם תקוע, אלא זה פשוט תהליך של שדרוג!

וזה ממש מה שנתן את הכח לרחל אמנו לוותר ללאה אחותה, היא ידעה שכל מצב שפוקד את האדם, גם מצב שנראה שהכל תקוע, זה פשוט הזדמנות של שדרוג. ולכן כאשר בא לידו הנסיון הזה, אם לוותר ללאה או לא, היא כחרה באופציה החיובית. חיים, ועכשיו נראה כמה פסוקים קדימה, ונוכח לראות שהיא אכן לא הפסידה מכל זה: כתוב ברש"י על הפסוק [בראשית ל כב] ויזכר אלוקים את רחל וכו' ויפתח את רחמה... שהקב"ה זכר את אשר גילתה רחל את הסימנים ללאה אחותה, ובזכות זה הוא פקד אותו בזרע של קיימא, על אף שהיא היתה עקרה מטבעה... נו, חיים, הבה נחשוב, מה היה קורה אם רחל לא היתה מוותרת ללאה את הסימנים, והיא אכן היתה נישאת ליעקב בטוב ובנעימים... אך היתה עוברת שנה ועוד שנה... ועוד שנה... וילדים אין... מה היה קורה אז, יעקב אבינו היה נאלץ לגרש אותה, ולהנשא ללאה אחותה... ואז רחל היתה נשארת ערירית לעולמי עד... וכל י"ב השבטים היו יוצאים מלאה אחותה...

בקיצור למעשה
כל אדם בעולם, מגיע לפעמים למצב שהוא מרגיש שהוא תקוע מכל הכיוונים, ולכן הוא מרגיש שהוא לא יכול להתקדם לאף מקום. אבל אם הוא רק ידע איך המערכת עובדת, הוא יבין שהוא בעצם נמצא בתהליך של שדרוג, כמו רחל אמנו שכאשר ויתרה ללאה על הסימנים, היה זה נראה כמצב ביש... אך בעצם בו בזמן היא קיבלה מתנה משמים - בנים, וכן גם היה אצל אברהם אבינו, כאשר עמד לעקוד את יצחק בנו... זה היה נראה כסתימת גולל על דורותיו, אבל בעצם רק בזכות זה הוא זכה להמשך הדורות...

יוצא לפי זה שכל הסיפור של הוויתור, היה נטו 'שדרוג' עבור רחל, שדרוג ששינה את חייה לטובה!!!

וזהו מה שאנחנו צריכים ללמוד מהפרשה שלנו... שאין דבר כזה שיהודי תקוע... כל דבר שקורה ליהודי, מיועד פשוט לשדרג את מצבו לטובה... להעלות אותו למצב נעלה ומרומם, שהוא אפי' לא משער... ממילא חזק... חזק... ונתחזק... אמנם שמאוד קשה לעבור מצבים קשים ותקועים... כל אחד עם ה'פעקעלע' שלו... אבל אם הוא יהיה חכם, במקום לחשוב על כך שהוא תקוע לגמרי, הוא יחשוב מחשבות טובות, שהנה יש לו הזדמנות פז להשתדרג למצב הרבה יותר מוצלח ממה שהוא היה קודם!!!

זה פשוט חבל לפספס את ההזדמנות להשתדרג....

כאשר אדם נמצא במצב שבו הוא מרגיש תקוע לגמרי... במקום לרגז ולהתלונן שזה ממילא לא יעזור לו הרבה, לכל הפחות שינסה להרויח מה שהוא כן עוד יכול לעשות לטובתו... וכמו אדם שהתברר לו שאין לו מקום במטוס, לכל הפחות שידרוש תחליף עבור זה, ככרטיס טיסה חדש וכדו'... אותו הדבר, כאשר אדם מגיע למצב שהוא מרגיש תקוע מכל הצדדים, שלכל הפחות יהיה לו שכל, ויחדיר בלבו את ההרגשה שהנה הוא נמצא בתהליך שדרוג...

ואותו הדבר היה אצל אברהם אבינו

בשעה שהקב"ה ציוה אותו לעקוד את יצחק בנו, הרי הוא היה יכול להרגיש שהשמים חשכו בעדו... הוא תקוע מכל הכיוונים, כי עד שהוא זכה בתוך שנים רבות של ציפיה לבן זכר, עכשיו הוא עלול להפסיד את כל דורותיו... אבל אנחנו יודעים שכל הסיפור הזה היה כתהליך של שדרוג, כי כתוב בספ"ק שיצחק נולד עם נשמה של נקבה, ועל כן לא היה ראוי להוליד... ובשעת עקידת יצחק פרחו ממנו נשמת הנקיבה, ובאה אליו נשמת זכר, ואז נעשה ראוי להוליד... יוצא שהעקידה שידרגה את יצחק שיזכה להוליד בנים, ותמשך שולשלת הזהב מאברהם אבינו! וכך זה בכל ענין וענין, הם בהיסטוריה העשירה של עמנו, והן עד דורנו אנו ממש... אך אי אפשר לפורטם כי רבים הם....